

Úřad práce ČR

Poučení o právech a povinnostech účastníka řízení o dávkách státní sociální podpory

Úřad práce České republiky (dále jen „správní orgán“), ve smyslu **zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře** (dále jen „zákon o státní sociální podpoře“), ve znění pozdějších předpisů a **zákona č. 500/2004 Sb., správní řád**, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), Vás tímto seznamuje s právy a povinnostmi účastníka řízení.

Zahájení řízení:

Řízení o přiznání dávky se zahajuje na žádost oprávněné osoby podanou Úřadu práce na předepsaném tiskopise. Podání lze učinit elektronicky s uznávaným elektronickým podpisem, datovou schránkou, osobně na Úřadu práce nebo v provozovně smluvního držitele poštovní licence, popř. v listinné podobě.

Práva a povinnosti v rámci správního řízení vedeného ve věci dávek státní sociální podpory je třeba uplatňovat u Úřadu práce České republiky.

Účastníci řízení

V řízení o dávce	oprávněná osoba, příjemce dávky
V řízení o přeplatku	oprávněná osoba, příjemce dávky, společně posuzovaná osoba nebo další fyzická či právnická osoba
V řízení o ustanovení zvláštního příjemce	oprávněná osoba, příjemce dávky, též fyzická nebo právnická osoba, o jejímž ustanovení se rozhoduje

Práva účastníka řízení

Podle ustanovení § 14 správního řádu může účastník řízení namítat podjatost úřední osoby, jakmile se o ní dozví. K námitce se nepřihlédne, pokud účastník řízení o důvodu vyloučení prokazatelně věděl, ale bez zbytečného odkladu námitku neuplatnil.

Podle ustanovení § 29 správního řádu každý je způsobilý činit v řízení úkony samostatně v tom rozsahu, v jakém mu zákon přiznává svéprávnost (dle 89/2012 Sb., občanský zákoník).

Podle ustanovení § 36 správního řádu má účastník oprávnění navrhopvat důkazy a činit jiné návrhy po celou dobu řízení až do vydání rozhodnutí; správní orgán může usnesením prohlásit, do kdy může účastník činit své návrhy. Účastník řízení má právo vyjádřit v řízení své stanovisko.

Podle ustanovení § 36 odst. 3 správního řádu musí být dána možnost před vydáním rozhodnutí vyjádřit se k podkladům rozhodnutí; to se netýká žadatele, pokud se jeho žádosti v plném rozsahu vyhovuje, a účastníka, který se práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí vzdal.

Podle ustanovení § 36 odst. 4 správního řádu má účastník právo při jednání se správním orgánem na konzultaci s podpůrcem (dle občanského zákoníku).

Podle ustanovení § 38 správního řádu má účastník řízení nebo jeho zástupce právo nahlížet do spisu, a to i v případě, že rozhodnutí ve věci je již v právní moci. S právem nahlížet do spisu je spojeno právo činit si výpisky a právo na to, aby správní orgán pořídil kopie spisu nebo jeho části.

Podle ustanovení § 39 správního řádu může účastník řízení požádat o přiměřené prodloužení lhůty určené správním orgánem k provedení úkonu

Podle ustanovení § 41 správního řádu může účastník řízení požádat o prominutí zmeškání úkonu, který bylo třeba provést nejpozději při ústním jednání nebo v určité lhůtě, a to do 15 dnů ode dne, kdy pominula překážka, která podateli bránila úkon učinit. Zmeškání nelze prominout po uplynutí jednoho roku od okamžiku, kdy měl být

úkon učiněn, a že účastník musí prokázat závažné důvody nastalé bez jeho zavinění. S požádáním je třeba spojit zmeškaný úkon, jinak se jím správní orgán nezabývá.

Podle ustanovení § 81 správního řádu může účastník řízení proti rozhodnutí správního orgánu podat odvolání, pokud zákon nestanoví jinak.

- odvolací lhůta je zpravidla 15 dnů od oznámení rozhodnutí,
- odvolání proti rozhodnutí podle zákona o státní sociální podpoře **nemá odkladný účinek**,
- proti rozhodnutí o prominutí podmínky trvalého pobytu a o odstranění tvrdosti zákona se nelze odvolat.

Podle ustanovení § 70 zákona o státní sociální podpoře v případech, kdy se nevydává rozhodnutí, ale pouze písemné oznámení, lze vůči tomuto oznámení uplatnit námitky. Námitky se podávají **písemně u Úřadu práce**, ve lhůtě **15 dnů ode dne výplaty dávky**. Úřad práce o nich rozhodne do 30 dnů; k opožděným námitkám se nepřihlíží. **Povinnosti účastníka řízení** Podle ustanovení § 16 správního řádu se v řízení jedná a písemnosti se vyhotovují v českém jazyce. Účastníci řízení mohou jednat a písemnosti mohou být předkládány i v jazyce slovenském. Písemnosti vyhotovené v cizím jazyce musí účastník řízení předložit v originálním znění a současně v úředně ověřeném překladu do jazyka českého, pokud správní orgán nesdělí účastníkovi řízení, že takový překlad nevyžaduje.

Podle ustanovení § 36 odst. 5 správního řádu je účastník řízení nebo jeho zástupce povinen předložit na výzvu průkaz totožnosti.

Podle ustanovení § 50 odst. 2 správního řádu je účastník řízení povinen při opatřování podkladů pro vydání rozhodnutí správním orgánem poskytovat správnímu orgánu veškerou potřebnou součinnost.

Podle ustanovení § 52 správního řádu je účastník řízení povinen označit důkazy na podporu svých tvrzení. Správní orgán není návrhy účastníka vázán, vždy však provede důkazy, které jsou potřebné ke zjištění stavu věci a vydání rozhodnutí.

Podle ustanovení § 62 odst. 3 správního řádu může správní orgán rozhodnutím, a to i opakovaně, uložit pořádkovou pokutu až do výše 50.000,- Kč tomu, kdo v řízení závažně ztěžuje jeho postup tím, že se bez náležité omluvy nedostaví na předvolání ke správnímu orgánu; tomu, kdo navzdory předchozímu napomenutí ruší pořádek nebo tomu, kdo neuposlechne pokynu úřední osoby.

Podle ustanovení § 82 odst. 4 správního řádu se k novým skutečnostem a návrhům na provedení nových důkazů, uvedeným v odvolání nebo v průběhu odvolacího řízení, přihlídně jen tehdy, jde-li o takové skutečnosti nebo důkazy, které účastník řízení nemohl uplatnit dříve. Namítá-li účastník, že mu nebylo umožněno učinit v řízení v prvním stupni určitý úkon, musí tento úkon učinit spolu s odvoláním.

Podle ustanovení § 61 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře je příjemce dávky povinen písemně ohlásit Úřadu práce do osmi dnů změny ve skutečnostech rozhodných pro trvání nároku na dávku, její výši nebo výplatu.

Podle ustanovení § 61 odst. 2 zákona o státní sociální podpoře byl-li žadatel o dávku nebo příjemce dávky vyzván příslušným orgánem státní sociální podpory, aby osvědčil skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, její výši nebo výplatu, je povinen této výzvě vyhovět, a to ve lhůtě do osmi dnů ode dne doručení výzvy, neurčil-li orgán státní sociální podpory delší lhůtu; neučiní-li tak v určené lhůtě, může být výplata dávky zastavena, dávka může být odejmuta nebo nepřiznána, jestliže příjemce byl ve výzvě na tento následek prokazatelně upozorněn.

Podle ustanovení § 61 odst. 3 zákona o státní sociální podpoře je osoba společně posuzovaná povinná v souvislosti s řízením o dávce osvědčit skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, její výši nebo výplatu a dále je povinná písemně ohlásit Úřadu práce do osmi dnů změny ve skutečnostech, které osvědčila.

Poučení o nároku na dávku

Podle ustanovení § 49 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře nárok na dávku vzniká dnem splnění všech podmínek stanovených tímto zákonem.

Podle ustanovení § 49 odst. 2 zákona o státní sociální podpoře nárok na výplatu dávky vzniká splněním podmínek stanovených tímto zákonem pro vznik nároku na dávku a na její výplatu a podáním žádosti o přiznání dávky.

Poučení o výplatě dávky

Podle ustanovení § 57 odst. 2 zákona o státní sociální podpoře se dávky porodné a pohřebné vyplácejí nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž byla dávka přiznána.

Podle ustanovení § 57 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře se ostatní dávky vyplácejí měsíčně, a to po uplynutí kalendářního měsíce, za který náležely, a to nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po tomto měsíci. Nedosahuje-li dávka částky 100 Kč měsíčně, vyplácí se po uplynutí kalendářního čtvrtletí, za které dávka náležela, a to nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po tomto kalendářním čtvrtletí.

Poučení o přeplatku

Podle ustanovení § 62 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře příjemce dávky, který nesplnil některou jemu uloženou povinnost nebo přijal dávku nebo její část, ačkoliv musel z okolností předpokládat, že byla vyplacena neprávem nebo ve vyšší částce, než náležela, nebo jinak způsobil, že dávka byla vyplacena neprávem nebo v nesprávné výši, je povinen částky neprávem přijaté vrátit; to neplatí, jde-li o přeplatek na rodičovském příspěvku.

Jestliže byl rodič vyplacen rodičovský příspěvek a nebyly přitom splněny podmínky nároku na tento příspěvek, je rodič povinen vrátit Úřadu práce vyplacené částky rodičovského příspěvku, které mu nenáležely.

Podle ustanovení § 62 odst. 2 zákona o státní sociální podpoře jestliže osoba s oprávněnou osobou společně posuzovaná způsobilá, že dávka byla vyplacena neprávem nebo v nesprávné výši, a v důsledku toho vznikl přeplatek na dávce, je tato osoba povinna jej nahradit.

Podle ustanovení § 62 odst. 3 zákona o státní sociální podpoře jestliže oprávněná osoba i osoba společně s ní posuzovaná způsobilá přeplatek na dávce, odpovídají za vrácení přeplatku na dávce společně a nerozdílně.

Poučení o shromažďování osobních údajů

Údaje o žadatelích a společně posuzovaných osobách jsou vedeny v informačním systému o dávkách státní sociální podpory, který je součástí Jednotného informačního systému práce a sociálních věcí; Orgány státní sociální podpory jsou oprávněny zpracovávat údaje potřebné pro rozhodování, a to v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup a zároveň zajišťujícím ochranu osobních údajů. Orgány státní sociální podpory jsou povinny zajistit uchování všech údajů z informačního systému, které byly získány na základě zpracování údajů podle výše uvedeného, a všech dokumentů týkajících se pravomocně ukončených správních řízení po dobu 15 kalendářních let následujících po kalendářním roce, v němž došlo k pravomocnému ukončení takového správního řízení nebo k poslednímu zápisu údajů do informačního systému.

Upozornění

Uvedené informace jsou pouze základní a orientační. Úplné podmínky pro nárok na dávky státní sociální podpory a podmínky správního řízení jsou uvedeny v příslušných výše uvedených právních předpisech.